

Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto
Rautatieäistenkatu 6
00520 Helsinki

Aika: tiistai 12.1.2021 klo 9.00

Asia: HE 245/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta <https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+245/2020>

Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto kiittää mahdollisuudesta esittää kirjallinen lausunto laiksi tartuntalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.

Varhaiskasvatuksen opettajien ja päiväkodin johtajien huoleen omasta ja läheistensä terveydestä sekä työssäjaksamisesta on suhtauduttava vakavasti

Päiväkodeissa on kamppailtu jo ennen pandemiaa toimimattomista sijaisjärjestelyistä, jotka ovat kärjistyneet entisestään pandemian aikana. Henkilöstön poissaolot ovat pandemian aikana lisääntyneet, joka sinällään varotoimienpiteenä on hyvä, mutta se on myös haastanut varhaiskasvatuksen opettajien työssä jaksamista ja hyvinvointia. **Pandemia on osoittanut varhaiskasvatusjärjestelmän haavoittavuuden sen niukan resurssoinnin vuoksi.**

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos, opetus- ja kulttuuriministeriö ja Työterveyslaitos antoivat suositukset varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian järjestämisestä viime syksynä, joka oli tosin vasta puoli vuotta pandemian puhkeamisen jälkeen. Toisaalta päiväkotien jo entisestään sangen niukat henkilöstö- ja tilaresurssit haastavat näiden viranomaisten ohjeiden noudattamisen. Päiväkodin niukat resurssit eivät jousta ja haastavat tarkastelemaan resurssointia myös vastaisuudessa.

Tällä hetkellä toimimattomat ja niukat sijaisjärjestelyt pakottavat yhdistämään lapsiryhmiä ja siirtämään henkilökuntaa ja sijaisia ryhmästä ja päiväkodista toiseen lyhyelläkin varoitusajalla, jopa saman päivän aikana.

Varhaiskasvatus on yksi yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisistä aloista, mutta se on lasten oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta keskeinen toimija. Henkilöstön hyvinvoinnista on pidettävä erityistä huolta. Varhaiskasvatuksessa epäselvyyttä tuottaa myös epämääräisyys siitä, millainen on päiväkotikuntainen lapsi pandemian aikana, jotta mahdollisilta jatkotartunnoilta vältytään. Tämä kuormittaa henkilöstöä entisestään.

Tehokkain ratkaisu varhaiskasvatuksen opettajien ja päiväkodin johtajien hyvinvoinnin kannalta on se, että rokotusten nyt käynnistyessä sekä opetusalan henkilöstö että päiväkodin henkilöstö on otettava huomioon omana ryhmänään. Yleensä ottaen päiväkodin henkilöstö on otettava rokotusjärjestyksessä kärkipäähän ja henkilöstön on saatava rokote niin halutessaan mahdollisimman pian.

VOL toteaa, että esitykseen tulisi lisätä vaikutusten arviointi kasvatus- ja opetusalan osalta. Nyt esitykset lisäävät päiväkodin johtajien ja varhaiskasvatuksen opettajien työmäärää sekä varhaiskasvatuksen

järjestämisen kustannuksia. Käsihygienian, etäisyyksien pitäminen, toiminnan porrastaminen ja yleinen hygienia esimerkiksi ruokailun yhteydessä edellyttää päivittäistä erityistä suunnittelua päiväkodeissa. VOL esittääkin, että vaikutusten arvioinnille on oma lukunsa päiväkotien johtajille, varhaiskasvatuksen opettajille sekä muiden oppilaitosten esimiehille, rehtoreille ja opettajille. VOL esittää, että kasvomaskeja, visiirejä ja käsidesiä on tarjolla henkilöstölle maksutta ja tarpeen mukaan. VOL esittää lisäksi, että sivistysvaliokunta sisällyttää lausuntoonsa vaikutusten arvioinnin päiväkodin johtajille ja opettajille.

VOL esittää, että valiokunta ottaa kantaa kevään 2020 mukaisen lisärahoituksen jatkamisesta tarpeen mukaan, sekä sen riittävyyden ja keston arvioinnista. Edellä kuvatun jo nyt niukkojen resurssien kanssa kamppailevan varhaiskasvatuksen suhteen, tämä on välttämätöntä.

Tiedonsaantioikeus epidemian havaitsemiseksi, selvittämiseksi ja tartunnan jäljittämiseksi

VOL toteaa, että valiokunta vaatii, että tiedonkulku tartuntatilanteessa terveydenhuollosta päiväkodin johtajalle tulisi turvata, mutta siten, ettei se entisestään lisää päiväkodin johtajien työtaakkaa. On tiedossa, että päiväkodin johtajat ovat työskennelleet yhden tartuntajäljityksen parissa jopa työpäivän, joka on pois johtajan varsinaisesta perustyöstä. Terveydenhuollon puolella on esimerkiksi lisähenkilöstöä tartuntojen jäljitystyöhön, mutta varhaiskasvatuksessa päiväkodin johtajat tekevät tämän perustyönsä ohessa.

57 § Työstä, varhaiskasvatuksesta ja oppilaitoksesta poissaolosta päättäminen

Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto kannattaa sitä, että pykälässä päivähoito muutetaan varhaiskasvatukseksi ja sitä, että vastaava muutos tehdään myös 92§:än.

VOL kannattaa myös sitä, että pykälän 1 ja 2 momenttiin lisätään virkasuhteinen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri tahoksi, joka voi tehdä päätöksen työstä, varhaiskasvatuksesta ja oppilaitoksesta poissaolosta. VOL kannattaa lisäksi vastaavaa muutosta myös pykälän 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa yleisvaarallisen tartuntataudin osalta.

58 c § Toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Kannatamme sitä, että kyse on määräaikaisesta pykälästä. On hyvä, että pykälän velvoitteita sovelletaan ja ne ovat voimassa koko väliaikaisen säännöksen voimassaoloajan.

On myös hyvä, että perusteluissa todetaan, että eri koulutusasteilla on toiminnassaan erilaisia erityispiirteitä, johtuen muun muassa oppilaiden ja opiskelijoiden iäkerosta. Tätä konkretisoidaan perusteluissa kertomalla, että varhaiskasvatuksessa tai ala-asteella käsihygieniakäytänteet voivat edellyttää aikuisen opastusta ja valvontaa. **VOL esittää kuitenkin, että pykälää tulisi perusteluissa selventää siten, että asiakas- ja osallistujatiloina pidetään oppilaitos- ja varhaiskasvatustiloja. Samoin tulisi perusteluihin sisällyttää se, että varhaiskasvatuksessa noudatetaan sitä koskevaa lainsäädäntöä sekä se, että varhaiskasvatuksessa on otettava huomioon lasten ikä, kehitystaso ja muut toiminnan ominaispiirteet.** Nyt säädettäväksi esitetyt velvoitteet ovat liian väljät ja jättävät käytännön varhaiskasvatuksen toteutuksen järjestäjän päätettäväksi.

Perusteluita tulee täydentää korostamalla sitä, että hygieniavaade, paikkojen ja pintojen puhdistaminen tapahtuu alan ammattilaisten ja puhdistusalan koulutuksen omaavien henkilöiden toimesta. On turvallisuusriski, jos hygieniatason ylläpitäminen eli tilojen ja pintojen puhdistaminen säännöllisesti koronavirustaudin leviämisen estämiseksi mahdollistettaisi määrättäväksi henkilöille, joilla ei ole alan koulutusta.

Helsingissä 11. tammikuuta 2021

Anitta Pakanen
puheenjohtaja
Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto

Jaana Lahdenperä-Laine
Varhaiskasvatuksen asiantuntija
Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto